

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

**Προστατεύονται δεόντως τα πάγια
περιουσιακά στοιχεία των νομικών προσώπων
δημοσίου δικαίου μέσω του
Μητρώου Παγίων;**

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ **11/2021**

ΣΥΝΟΨΗ

Η προστασία των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, όπως οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, επιβάλλει τη θέσπιση ειδικών διαδικασιών καταγραφής και προφύλαξής τους.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο μέσω των Υπηρεσιών Επιτρόπων του διενήργησε σε 32 δημόσιους φορείς τον έλεγχο: «Προστατεύονται δεόντως τα πάγια περιουσιακά στοιχεία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου μέσω του Μητρώου Παγίων;». Ο έλεγχος επικεντρώθηκε στα «ενσώματα πάγια» δηλαδή τα υλικά αγαθά που έχει στην κτήση του ο δημόσιος φορέας με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει ως μέσα για τη δράση του κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία πρέπει να είναι υπερετήσιας διάρκειας.

Τα πορίσματα του ελέγχου είναι τα ακόλουθα:

I. Οι δημόσιοι φορείς δεν διασφαλίζουν την πλήρη καταγραφή των παγίων τους: α) Εντοπίστηκαν δημόσιοι φορείς, οι οποίοι δεν τηρούν Μητρώο Παγίων. β) Ακόμα και στους δημόσιους φορείς που το σχετικό μητρώο τηρείται, δεν περιλαμβάνει το σύνολο των παγίων τους ενώ εμφανίζει ελλείψεις και σφάλματα στην περιγραφή των παγίων που καθιστούν δυσχερή την εξατομίκευση και ταυτοποίησή αυτών.

II. Η μη ορθή αποτίμηση της αξίας των παγίων που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Παγίων καθώς και η αναγραφή σ' αυτό παγίων στοιχείων που δεν ανήκουν στον δημόσιο φορέα ή υλικών που δεν συνιστούν πάγια έχει ως συνέπεια η εικόνα της αξίας κάθε παγίου αλλά και η εν γένει εικόνα του ενεργητικού των δημοσίων φορέων να μην είναι ακριβής.

III. Οι δημόσιοι φορείς δεν προβαίνουν στις αναγκαίες νομικές ή υλικές ενέργειες για τη διαφύλαξη των παγίων τους με συνέπεια να εντοπίζονται περιπτώσεις καταπάτησης για τα ακίνητα και απώλειας ή φθοράς για τα κινητά.

IV. Δεν διερευνώνται οι δυνατότητες βέλτιστης αξιοποίησης της περιουσίας των δημοσίων φορέων με αποτέλεσμα να εντοπίζονται πάγια, ιδίως ακίνητα, τα οποία παραμένουν επί μακρόν αναξιοποίητα ή δεν χρησιμοποιούνται για τον σκοπό που προορίζονται.

V. Πάγια που δεν είναι πλέον λειτουργικά εξακολουθούν να εμφανίζονται στο Μητρώο Παγίων είτε διότι δεν λαμβάνεται απόφαση για την καταστροφή τους είτε διότι ενώ έχουν καταστραφεί δεν διαγράφονται από το Μητρώο Παγίων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η προστασία των πάγιων περιουσιακών στοιχείων του είναι αυτονόητη υποχρέωση κάθε δημοσίου φορέα. Καθώς όμως η δημόσια περιουσία δεν ανήκει σε ιδιώτη, που, κατά τεκμήριο, ξέρει και μπορεί να προστατεύει ό,τι του ανήκει, αλλά σε έναν απρόσωπο δημόσιο φορέα, που μάλιστα δεν επιβιώνει όπως μια ιδιωτική επιχείρηση από την κερδοφορία των περιουσιακών του στοιχείων, η προστασία των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, όπως οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, επιβάλλει τη θέσπιση ειδικών διαδικασιών καταγραφής και προφύλαξής τους.

Στις Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου επισημαίνεται κάθε έτος η αναγκαιότητα δημιουργίας μηχανισμού συνολικής καταγραφής, αποτίμησης και συστηματικής απογραφής όλων των ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων με στόχο την προστασία και διαφύλαξη της δημόσιας περιουσίας.

(Εκθέσεις επί του Απολογισμού και Ισολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης ετών 2020 σελ. 59, 2019 σελ.52 και 2018 σελ. 69).

2. Η καταγραφή και παρακολούθηση των πάγιων περιουσιακών στοιχείων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου διενεργείται μέσω του Μητρώου Παγίων. Το περιεχόμενο του μητρώου και ο τρόπος ενημέρωσής του καθορίζεται για μεν τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης από τις διατάξεις του π.δ/τος 315/1999 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων» (Α'302) για δε τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου από τις συναφείς διατάξεις του π.δ/τος 205/1998 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α' 163)¹.

Το Μητρώο Παγίων είναι το αρχείο στο οποίο καταγράφονται τα πάγια στοιχεία ανά κατηγορία (εδafικές εκτάσεις, κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός) καθώς και τα στοιχεία που προσδιορίζουν το πάγιο και την αξία αυτού, όπως: • Τα στοιχεία που εξατομικεύουν το είδος του παγίου (ονοματολογία και διακριτικά στοιχεία) • Η αρχική αξία κτήσεως και οι μεταβολές αυτής (προσθήκες, βελτιώσεις, αναπροσαρμογές της αξίας, μειώσεις) • Ο τόπος εγκατάστασης • Η ημερομηνία κατά την οποία άρχισε η χρησιμοποίηση ή λειτουργία του, καθώς και η ημερομηνία που τυχόν τέθηκε σε αδράνεια • Τα στοιχεία υπολογισμού των αποσβέσεων (συντελεστής και ποσά) • Τα στοιχεία και η αιτία του τερματισμού της παραγωγικής ζωής του (π.χ. εκποίηση, διάλυση ή καταστροφή).

¹ Τα π.δ. 315/1999 και 205/1998 παραμένουν σε ισχύ μέχρι 31.12.2022 σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 15 του π.δ/τος 54/2018 (Α 103) «Ορισμός του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης εφαρμογής του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης»

3. Στο Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων έτους 2021 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εντάχθηκε ο έλεγχος συστήματος εσωτερικού ελέγχου² με τον τίτλο «Προστατεύονται δεόντως τα πάγια περιουσιακά στοιχεία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου μέσω του Μητρώου Παγίων;»

4. Για τις ανάγκες του ελέγχου ως «πάγια» νοούνται τα «ενσώματα πάγια», ήτοι τα υλικά αγαθά που έχει στην κτήση του ο ελεγχόμενος φορέας με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει ως μέσα για τη δράση του κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία πρέπει να είναι υπερετήσιας διάρκειας. Στα πάγια περιλαμβάνονται πέραν των οικοπέδων και των επ' αυτών κτισμάτων, τα μηχανήματα, τα οχήματα, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, τα έπιπλα και ο λοιπός εξοπλισμός. Τα πάγια υπό την ανωτέρω έννοια διακρίνονται από τα λεγόμενα αναλώσιμα, ήτοι τα αγαθά μιας χρήσης ή χρήσης που εξαντλείται σε ένα έτος.

5. Στόχος του ελέγχου ήταν: (i) Να διαπιστωθεί αν υφίσταται στους ελεγχόμενους φορείς αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο διασφαλίζει την πλήρη καταγραφή των παγίων στοιχείων, την ορθή εκτίμηση της αξίας τους, τη λήψη κατάλληλων μέτρων προστασίας και αξιοποίησής τους και την τήρηση διαδικασιών εκποίησης ή καταστροφής αυτών. (ii) Να εντοπιστούν τυχόν κενά στις δικλίδες ασφαλείας του συστήματος, τα οποία οδήγησαν όντως σε παραβιάσεις της κανονικότητας. (iii) Να διατυπωθούν συστάσεις σε σχέση με τη διαδικασία καταγραφής και προστασίας των παγίων στοιχείων απευθυνόμενες τόσο προς τους ελεγχόμενους όσο και τους εποπτευόμενους φορείς, ώστε να μεριμνήσουν, κατά τον λόγο αρμοδιότητας του καθενός, για τη βελτίωση του συστήματος προστασίας των παγίων στοιχείων.

6. Ο έλεγχος διενεργήθηκε κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους 2021 οριζόντια από 25 Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου³, οι οποίες έλεγξαν συνολικά 32 δημόσιους φορείς και συγκεκριμένα 2 Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα⁴, 22 οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού, 6 νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου⁵ και 1 ανεξάρτητη αρχή⁶. Η παρούσα έκθεση στηρίζεται στις διαπιστώσεις και ευρήματα των ανωτέρω ελέγχων.

² Άρθρα 89, 99, 102 του ν. 4820/2021 Α'130/23.7.2021.

³ Υπηρεσίες Επιτρόπου Τομέα Αγροτικής Ανάπτυξης (1^η), Τομέα Δικαιοσύνης, Τομέα Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (3^η), Τομέα Εσωτερικών και Προστασίας του Πολίτη (1^η), Τομέα Μεταφορών και Περιβάλλοντος (2^η), Τομέα Παιδείας (4^η), Τομέα Υγείας (6^η) ΟΤΑ IV και VI, Τομέα Μακεδονίας-Θράκης και Περιφερειακών Ενοτήτων Αιτωλοακαρνανίας, Αργολίδας, Άρτας, Δράμας, Έβρου, Θεσπρωτίας, Καβάλας, Καρδίτσας, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας, Λευκάδας, Μεσσηνίας, Ροδόπης, Φλώρινας, Χαλκιδικής.

⁴ Πάντειο Πανεπιστήμιο και Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

⁵ 1) Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ), 2) Κέντρο Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ), 3) Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ), 3) Εταιρία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης Παγίων (Ε.Υ.Α.Θ. ΠΑΓΙΩΝ), 4) Ελληνικό Κτηματολόγιο, 5) Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, 6) Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας.

⁶ Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

I

Οι δημόσιοι φορείς δεν διασφαλίζουν την πλήρη καταγραφή των παγίων τους: α) Εντοπίστηκαν δημόσιοι φορείς, οι οποίοι δεν τηρούν Μητρώο Παγίων. β) Ακόμα και στους δημόσιους φορείς που το σχετικό μητρώο τηρείται, δεν περιλαμβάνει το σύνολο των παγίων τους ενώ εμφανίζει ελλείψεις και σφάλματα στην περιγραφή των παγίων που καθιστούν δυσχερή την εξατομίκευση και ταυτοποίησή αυτών.

7. Η προστασία των ενσώματων παγίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, προϋποθέτει ότι οι φορείς αυτοί γνωρίζουν ποια είναι τα πάγια στοιχεία τους και ότι τα καταγράφουν σε σχετικό αρχείο (Μητρώο Παγίων) κατά τρόπο ορισμένο και σαφή, ώστε να είναι δυνατή αφ' ενός η εξατομίκευσή τους (ως προς το είδος, τα χαρακτηριστικά, τον τόπο εγκατάστασής τους) και αφ' ετέρου η μέσω του αρχείου αυτού αξιόπιστη παρακολούθηση και καταγραφή κάθε μεταβολής που επέρχεται στην κατάστασή τους μέχρι το τέλος της ωφέλιμης για τον φορέα ζωής τους, η οποία ολοκληρώνεται με την εκποίηση ή καταστροφή τους.

8. Η εφαρμογή από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης του διπλογραφικού συστήματος απεικόνισης της οικονομικής τους κατάστασης⁷ αρχικά από τους μεγαλύτερους εξ αυτών⁸ και στη συνέχεια από το σύνολο των νέων δήμων που προέκυψαν με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» (ν. 3852/2010, Α'87), κατέστησε αναγκαία την τήρηση Μητρώου Παγίων και την απογραφή των περιουσιακών τους στοιχείων. Συγκεκριμένα, με τον τελευταίο αυτόν νόμο προκειμένου να διασφαλιστεί η ενιαία καταγραφή των παγίων στοιχείων των νέων δήμων και η αξιόπιστη απεικόνιση της οικονομικής τους διαχείρισης προβλέφθηκε η απογραφή, μέχρι τις 28.2.2011, των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων, καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων αυτών (απογραφή έναρξης)⁹ και στη συνέχεια η καταχώριση των παγίων στοιχείων τους στο προβλεπόμενο από τις διατάξεις του π.δ/τος 315/1999 μητρώο. Αν και η ανωτέρω διαδικασία της απογραφής δεν τηρήθηκε από όλους τους ελεγχόμενους¹⁰, ο έλεγχος κατέδειξε ότι οι δήμοι τηρούν, έστω και ελλιπώς, όπως εκτίθεται κατωτέρω, το προβλεπόμενο από τις ανωτέρω διατάξεις μητρώο.

⁷ Σύστημα λογιστικής απεικόνισης του συνόλου των οικονομικών γεγονότων που συντελούνται σε ένα φορέα καθώς και του συνόλου της περιουσίας και των υποχρεώσεών του. Με την εφαρμογή του επιτυγχάνεται ολοκληρωμένη και αξιόπιστη πληροφόρηση για την οικονομική κατάσταση των φορέων που το εφαρμόζουν και η ορθή σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων.

⁸ Από 1.1.2005 για τους δήμους με πληθυσμό άνω των 5.000 κατοίκων ή έσοδα άνω του 1.500.000 ευρώ (άρθρο 3 του π.δ/τος 315/1999).

⁹ Άρθρο 267 παρ. 7 του ν. 3852/2010 σε συνδυασμό με την Α.Π. 74445/27-12-2010 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης «Καθορισμός της διαδικασίας, του τρόπου και της αποτύπωσης της απογραφής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων, καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων των δήμων που συνιστούνται κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3852/2010» (Β'2029).

¹⁰ Εντοπίστηκαν 3 περιπτώσεις δήμων οι οποίοι δεν διενήργησαν απογραφή έναρξης και περιορίστηκαν απλώς στη συνένωση των ήδη υπαρχόντων Μητρώων Παγίων των συνενοθέντων δήμων.

9. Για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου η εικόνα είναι διαφορετική. Διαπιστώθηκε ότι από τα 6 νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που ελέγχθηκαν τα 2, ήτοι ο Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.)¹¹, στον οποίο περιήλθε η κινητή και ακίνητη περιουσία των Κλάδων Υγείας των ασφαλιστικών ταμείων που εντάχθηκαν σ' αυτόν¹², και το Κέντρο Αποκατάστασης Τυφλών δεν διαθέτουν αρχείο των παγίων στοιχείων τους, ενώ 3 εξ αυτών, και συγκεκριμένα η Εταιρία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης Παγίων, το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, τηρούν μεν αρχεία στα οποία καταγράφεται η ακίνητη κυρίως περιουσία τους, αυτά όμως δεν πληρούν τους όρους ενός μητρώου παγίων κατά τους όρους του π.δ/τος 205/1998. Στα ίδια νομικά πρόσωπα είτε δεν έχει διενεργηθεί ποτέ απογραφή των παγίων τους (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) είτε δεν έχει διενεργηθεί πρόσφατη απογραφή.

10. Για τους λοιπούς δημόσιους φορείς που ελέγχθηκαν (στην πλειονότητά τους οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού), οι οποίοι τηρούν το προβλεπόμενο από τις οικείες διατάξεις Μητρώο Παγίων, ο έλεγχος κατέδειξε περιπτώσεις στις οποίες (α) το μητρώο δεν είναι πλήρες καθόσον δεν περιλαμβάνει το σύνολο των παγίων στοιχείων του φορέα, και (β) το μητρώο εμφανίζει ελλείψεις ως προς τα στοιχεία καταγεγραμμένων παγίων, οι οποίες καθιστούν δυσχερή και ενίοτε αδύνατη την εξατομίκευση και ταυτοποίηση αυτών.

(α) Πληρότητα Μητρώου Παγίων.

11. Σε 21 περιπτώσεις, από τη διασταύρωση των ακινήτων που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Παγίων και εκείνων που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις Ε9 των ελεγχόμενων ή τους κτηματολογικούς πίνακες, για όσες περιοχές έχουν κτηματογραφηθεί, διαπιστώθηκε ότι στο μητρώο δεν καταγράφεται το σύνολο της ακίνητης περιουσίας των φορέων. Οι αποκλίσεις που εντοπίστηκαν αφορούν τόσο τον αριθμό των ακινήτων όσο και τα στοιχεία αυτών, ιδίως την επιφάνεια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα γεωτεμαχίου το οποίο εμφανίζεται στο μητρώο παγίων με έκταση 519.880 τ.μ. (σύμφωνα με τον τίτλο κυριότητας) ενώ στο κτηματολόγιο έχει δηλωθεί με συνολική έκταση 501.935 τ.μ. εμφανίζεται δηλαδή διαφορά 17.945 τ.μ. Όσον αφορά τα οχήματα από τη διασταύρωση του Μητρώου Παγίων με τα σχετικά ασφαλιστήρια συμβόλαια διαπιστώθηκε επίσης ότι στο μητρώο δεν καταγράφεται το σύνολο των οχημάτων. Ως προς τα λοιπά κινητά κατά τον επιτόπιο έλεγχο που διενεργήθηκε εντοπίστηκαν στον χώρο του ελεγχόμενου πάγια τα οποία δεν αναγράφονταν στο Μητρώο Παγίων ή δεν κατέστη δυνατό να συσχετισθούν με τα αναγραφόμενα σε αυτό.

¹¹ Με το άρθρο 17 του ν. 3918/2011 (Α'31), συστάθηκε νπδδ με την επωνυμία Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) ο οποίος σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 4052/2012 (Α'41) τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας. Ο Οργανισμός προήλθε από συνένωση των Κλάδων Υγείας των ασφαλιστικών Ταμείων ΙΚΑ ΕΤΑΜ, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ, ΟΠΑΔ, ΟΙΚΟΣ ΝΑΥΤΟΥ, ΤΑΥΤΕΚΩ, ΚΑΠ-ΔΕΗ, ΕΤΑΑ και ΕΤΑΠ ΜΜΕ.

¹² Άρθρο 28 παρ. 1 του ν. 3918/2011, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 72 παρ. 22 του ν. 3984/2011 (Α'150).

β) Ελλείψεις στην περιγραφή των παγίων.

12. Σε 19 περιπτώσεις διαπιστώθηκε ότι στο Μητρώο Παγίων δεν αναγράφονται για όλα τα πάγια τα ελάχιστα στοιχεία που απαιτούνται από το νόμο για την πληρότητα των εγγραφών¹³ και τα οποία διασφαλίζουν την παρακολούθηση των παγίων από τον φορέα. Οι πιο συχνές ελλείψεις που παρατηρήθηκαν αφορούν: α) Τα στοιχεία που εξασφαλίζουν το είδος του παγίου (ονοματολογία και διακριτικά στοιχεία), β) την ημερομηνία κατά την οποία άρχισε η χρησιμοποίηση ή η λειτουργία του καθώς και την ημερομηνία που τυχόν τέθηκε σε αδράνεια, γ) τον τόπο εγκατάστασης, δ) τα στοιχεία και την αιτία του τερματισμού της παραγωγικής του ζωής.

13. Ειδικά ως προς την περιγραφή των παγίων σε 17 περιπτώσεις διαπιστώθηκε ότι: α) τα πάγια περιγράφονται με τρόπο γενικό και αόριστο, γεγονός που καθιστά αδύνατη την εξατομίκευσή τους μόνο από το μητρώο χωρίς να αναζητηθούν πρόσθετα στοιχεία. Αναγράφεται λ.χ. στο μητρώο «οικόπεδο» χωρίς τοπογραφικά χαρακτηριστικά και έκταση, «μηχάνημα πολλαπλών χρήσεων» ή «εκτυπωτής» χωρίς εξασφαλισμένα στοιχεία, τύπο και τόπο εγκατάστασης, β) η περιγραφή του παγίου στο παραστατικό κτήσης δεν συμφωνεί με την περιγραφή στο μητρώο, γ) δεν αναγράφεται ο σειριακός αριθμός του κατασκευαστή του παγίου, όπου αυτός υπάρχει, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η συσχέτιση της εγγραφής με συγκεκριμένο πάγιο, δ) δεν καταχωρείται το κάθε πάγιο ξεχωριστά, αλλά η συνολική ποσότητα των παγίων (όπως εμφανίζονται στο παραστατικό αγοράς) χωρίς άλλο χαρακτηριστικό που να τα εξασφαλίσει, με αποτέλεσμα να καθίσταται εξαιρετικά δυσχερής η διάκριση εκάστου παγίου και εντέλει η εξασφαλισμένη παρακολούθηση και ο εντοπισμός του.

14. Τα ανωτέρω ευρήματα ανέδειξαν αδυναμίες στην καταγραφή των παγίων οι οποίες οφείλονται, όπως επιβεβαιώθηκε από τον έλεγχο, στο γεγονός ότι οι ελεγχόμενοι φορείς δεν προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να διασφαλίσουν την πλήρη και επικαιροποιημένη ενημέρωση του Μητρώου Παγίων. Συγκεκριμένα οι φορείς που ελέγχθηκαν: α) Δεν διενεργούν περιοδική φυσική απογραφή των παγίων έτσι ώστε να γίνεται διασταύρωση μεταξύ αυτών που πράγματι διαθέτουν και όσων είναι καταχωρημένα στο μητρώο. Ειδικά για τους ελεγχόμενους δήμους διαπιστώθηκε ότι η μόνη απογραφή που έχει διενεργηθεί είναι η απογραφή έναρξης. β) Δεν επικαιροποιούν τα στοιχεία των παγίων σε τακτική βάση. γ) Δεν διαθέτουν σύστημα κωδικοποίησης των παγίων τους.

¹³ § 2.2.103 του π.δ/τος 315/1999 και § 103 Κεφ.2.2 του π.δ/τος 205/1998.

II

Η μη ορθή αποτίμηση της αξίας των παγίων που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Παγίων, καθώς και η αναγραφή σ' αυτό παγίων στοιχείων που δεν ανήκουν στον δημόσιο φορέα ή υλικών που δεν συνιστούν πάγια έχει ως συνέπεια η εικόνα της αξίας κάθε παγίου αλλά και η εν γένει εικόνα του ενεργητικού των δημοσίων φορέων να μην είναι ακριβής.

15. Η ορθή απεικόνιση των παγίων στοιχείων στο μητρώο περιλαμβάνει και την ορθή αποτίμηση της αξίας τους. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η αξιόπιστη εικόνα του ενεργητικού των δημοσίων φορέων, η οποία στη συνέχεια αποτυπώνεται στις οικονομικές τους καταστάσεις.

16. Στο ελάχιστο περιεχόμενο του Μητρώου Παγίων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η αρχική αξία κτήσεως του παγίου και οι μεταβολές αυτής (προσθήκες, βελτιώσεις, αναπροσαρμογές της αξίας, μειώσεις)¹⁴. Αξία κτήσεως είναι αυτή που αναγράφεται στο παραστατικό αγοράς (τιμολόγιο) ή στον τίτλο κτήσεως για τα ακίνητα ή αυτή που αποτυπώθηκε κατά την απογραφή έναρξης και υπολογίστηκε με τον τρόπο που καθορίζεται στις οικείες διατάξεις¹⁵.

17. Σε 25 από τους ελεγχόμενους φορείς διαπιστώθηκε ότι δεν αποτιμάται καθόλου ή δεν αποτιμάται ορθά η αξία του συνόλου των παγίων τους. Συγκεκριμένα:

α) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις παγίων των οποίων η αξία δεν έχει αποτιμηθεί, μεταξύ των οποίων και εγγραφές οικοπέδων με αξία 1 ή 0,1 ευρώ, ενώ η αξία των οικοπέδων δεν αποσβέννυται¹⁶.

β) Οι δαπάνες που συνιστούν βελτίωση ενός παγίου, δηλαδή αυτές που γίνονται με σκοπό την επέκταση της ωφέλιμης οικονομικής ζωής του ή τη βελτίωση της επίδοσής του σε σχέση με την αρχική κατάστασή του, προσαυξάνουν την αξία του (σε αντίθεση με τις δαπάνες συντηρήσεων και επισκευών) και πρέπει να εγγράφονται στον κωδικό του αντίστοιχου παγίου. Ωστόσο, κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκαν πολλές περιπτώσεις παγίων οι βελτιώσεις των οποίων καταγράφονται σε διαφορετικό κωδικό παγίου ως νέο πάγιο, περιπτώσεις κατά τις οποίες ένας κωδικός παγίου περιλάμβανε βελτιώσεις δύο ή και περισσότερων παγίων, περιπτώσεις προσθηκών βελτιωτικού χαρακτήρα σε πάγια των οποίων οι φορείς δεν μπόρεσαν να αποδείξουν την κυριότητα, και περιπτώσεις βελτιώσεων για πάγια τα οποία δεν αναγράφονται στο μητρώο ή τα οποία δεν κατέστη δυνατόν συσχετισθούν με τα αναγραφόμενα στο μητρώο.

γ) Δεν γίνεται ο απαραίτητος, διαχωρισμός της αξίας γης (οικοπέδου) και της αξίας του κτιρίου κατά την απεικόνισή τους στο Μητρώο Παγίων.

¹⁴ § 2.2.103 του π.δ/τος 315/1999 και § 103 Κεφ.2.2 του π.δ/τος 205/1998

¹⁵ §108 του άρθρου 1 του π.δ. 315/1999 «Απογραφή και Αποτίμηση ενάρξεως», η εκτίμηση της αξίας των απογραφέντων ακινήτων θα πρέπει να λάβει υπόψη τους κανόνες αντικειμενικού προσδιορισμού που εφαρμόζονται από τις αρμόδιες Δ.Ο.Υ.

¹⁶ Απόσβεση είναι η χρονική κατανομή της αποσβεστέας αξίας του παγίου περιουσιακού στοιχείου, που υπολογίζεται με βάση την ωφέλιμη διάρκεια ζωής του και, συνακόλουθα, η λογιστική απεικόνιση και ο καταλογισμός της σε καθεμία χρήση. Το ποσό της ετήσιας αποσβέσεως αντιπροσωπεύει τη μείωση της αξίας του πάγιου στοιχείου, που επέρχεται λόγω της χρήσεώς του, της παρόδου του χρόνου και της οικονομικής απαξιώσής του.

δ) Η αξία των ακινήτων δεν επικαιροποιείται. Παραμένει η ίδια με την αξία που είχε προσδιορισθεί στην απογραφή έναρξης, χωρίς να έχει αναπροσαρμοσθεί με βάση τις νέες διαμορφωμένες τιμές των αντικειμενικών αξιών.

18. Από τους διασταυρωτικούς ελέγχους που διενεργήθηκαν (βλ. παρ. 11) εντοπίστηκαν περιπτώσεις καταγραφής στο μητρώο ακινήτων και οχημάτων τα οποία δεν ανήκουν στον φορέα, επειδή έχουν εκποιηθεί ή αποσυρθεί ή δεν ανήκαν ποτέ στην κυριότητά του επειδή λ.χ. είχαν παραχωρηθεί σ' αυτόν μόνο κατά χρήση. Εντοπίστηκαν επίσης περιπτώσεις παγίων στοιχείων που καταχωρούνται στο Μητρώο σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο της κτήσης τους από τον φορέα π.χ. εντοπίστηκε εγγραφή στο Μητρώο Παγίων το έτος 2020 οικοπέδου αξίας 4.852.336,07 ευρώ το οποίο παραχωρήθηκε σε δήμο το έτος 1993.

19. Στο Μητρώο Παγίων καταγράφονται δαπάνες μη καταχωρητέες είτε επειδή αφορούν υλικά που δεν συνιστούν πάγιο (π.χ. τσιμέντα, ξυλεία, κ.α) είτε δαπάνες που αφορούν εργασίες συντήρησης και όχι βελτίωσης του παγίου. Η καταχώριση των δαπανών γίνεται βάσει των κωδικών προϋπολογισμού επί των οποίων αναλαμβάνεται και η σχετική υποχρέωση χωρίς να ελέγχεται αν οι δαπάνες συνιστούν πάγιο ή αν υπόκεινται σε καταχώριση στο Μητρώο Παγίων.

III

Οι δημόσιοι φορείς δεν προβαίνουν στις αναγκαίες νομικές ή υλικές ενέργειες για τη διαφύλαξη των παγίων τους με συνέπεια να εντοπίζονται περιπτώσεις καταπάτησης για τα ακίνητα και απώλειες ή φθοράς για τα κινητά.

20. Οι δημόσιοι φορείς οφείλουν να προστατεύουν την περιουσία τους και να προβαίνουν στις απαραίτητες νομικές ή υλικές ενέργειες ώστε να διασφαλίζουν τα εμπράγματα δικαιώματά τους επί των ακινήτων (π.χ. με τη μεταγραφή των τίτλων ιδιοκτησίας, την περίφραξη αδόμητων οικοπέδων) και να προλαμβάνουν φαινόμενα καταπάτησης ή αμφισβήτησης της κυριότητάς τους. Οφείλουν επίσης να προστατεύουν την κινητή περιουσία τους από απώλειες, κλοπές, φθορές ή βλάβες, προς το σκοπό δε αυτό οφείλουν να υιοθετούν ένα σύστημα παρακολούθησης το οποίο διασφαλίζει ότι γνωρίζουν πού βρίσκεται κάθε πάγιο και ποιο πρόσωπο είναι υπεύθυνο γι' αυτό.

(α) *Ακίνητα*

21. Διαπιστώθηκε ότι δεν τηρείται σε όλους τους ελεγχόμενους πλήρης φάκελος με τα στοιχεία που αποδεικνύουν την κυριότητα επί των ακινήτων, όπως τίτλοι κυριότητας, πιστοποιητικά μεταγραφής, πιστοποιητικά καταχώρισης στο κτηματολόγιο ή υποβολή της σχετικής δήλωσης, τοπογραφικά διαγράμματα, φύλλα υπολογισμού των αντικειμενικών αξιών.

22. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις στις οποίες δεν έχουν γίνει όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για την ολοκλήρωση της μεταβίβασης κυριότητας ακινήτων στους

ελεγχόμενους φορείς είτε πρόκειται για μεταβίβαση από σύμβαση (π.χ. επί αγοράς ακινήτου με διαλυτική αίρεση μέχρι την αποπληρωμή του τιμήματος, ενώ το τίμημα έχει εξοφληθεί δεν έχει συνταχθεί και μεταγραφεί η απαραίτητη πράξη άρσης της διαλυτικής αίρεσης) είτε πρόκειται για μεταβίβαση εκ του νόμου, όπως στην περίπτωση της σχολικής περιουσίας (παρ. 23) ή της καθολικής διαδοχής μεταξύ νομικών προσώπων (παρ. 24).

23. Με τις διατάξεις του ν. 1894/1990 (Α'110) και του άρθρου 274 του ν. 3463/2006 (Α'114) προβλέφθηκε η εκ του νόμου μεταβίβαση των σχολικών κτιρίων μετά των οικοπέδων τους στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εντός της διοικητικής περιφέρειας των οποίων βρίσκονται. Για τη μεταβίβαση απαιτούνταν διαπιστωτική απόφαση του Νομάρχη, στη συνέχεια του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και ήδη του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης και μεταγραφή αυτών με μέριμνα του δήμου κατόπιν έκδοσης σχετικής απόφασης του οικείου Δημάρχου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Διαπιστώθηκε ότι σε 7 δήμους δεν έχει ολοκληρωθεί ή δεν προκύπτει από το Μητρώο Παγίων ότι έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία μεταβίβασης στους δήμους της κυριότητας του συνόλου των κτιρίων που στεγάζουν σχολικές μονάδες και βρίσκονται εντός των διοικητικών τους ορίων¹⁷.

24. Διαπιστώθηκε επίσης ότι σε περιπτώσεις εκ του νόμου καθολικής διαδοχής μεταξύ νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δεν έχουν διενεργηθεί οι απαραίτητες διαδικασίες για την ολοκλήρωση της μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων προς το διάδοχο νομικό πρόσωπο. Ενδεικτικά αναφέρεται: (i) Δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία μεταβίβασης στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., της ακίνητης περιουσίας ορισμένων εκ των ταμείων που εντάχθηκαν σε αυτόν, ενώ διαπιστώθηκε ότι για 24 ακίνητα της ΔΕΗ ΑΕ, δεν είχε καν ξεκινήσει η μεταβίβαση της κυριότητας στο τέως ΟΑΠ-ΔΕΗ (εντασσόμενο ταμείο στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.). (ii) Δεν έχει εκδοθεί η κοινή υπουργική απόφαση (η οποία μεταγράφεται στο υποθηκοφυλακείο)¹⁸ για τον ον πλήρη διαχωρισμό της ακίνητης περιουσίας του πρώην Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών και η μεταβίβασή της στο Πράσινο Ταμείο και το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας¹⁹.

25. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκαν ακόμη περιπτώσεις καταπάτησης δημόσιας περιουσίας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες:

- Σε γεωτεμάχιο που έχει χαρακτηριστεί από τις υπηρεσίες του δήμου ως χώρος πρασίνου (αξία κτήσης στο μητρώο παγίων 246.283,09 ευρώ), διαπιστώθηκε η ύπαρξη κτίσματος και πισίνας.
- Οικόπεδο επιφανείας 568,5 τ.μ. που περιήλθε σε δήμο με τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου. Επί του οικοδομικού τετραγώνου δεν υφίσταται κενός

¹⁷ Άρθρο 274 του ν. 3463/2006, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 22 του ν. 3536/2007 (Α'42) και άρθ. 20 του ν. 3731/2008 (Α'263), καθώς και την παρ. 8 του άρθ. 19 του ν. 4071/2012 (Α'85) το άρθ. 41 του ν. 4257/2014 (Α'93), άρθρο 72 του ν. 4483/2017 (Α'107), άρθρο 180 ν. 4635/2019 (Α'167), με τις οποίες δίδονται συνεχείς παρατάσεις για την ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταγραφής.

¹⁸ Άρθρο 42 παρ. 13 του ν. 4030/2011 (Α'249).

¹⁹ Το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας διαδέχθηκε το «Κεντρικό Ταμείο Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών», άρθρο 12 του ν. 3889/2010 (Α' 182).

χώρος καθόσον είναι πλήρως οικοδομημένο και λειτουργούν εμπορικές επιχειρήσεις.

- Αδόμητα μη περιφραγμένα οικοπέδα, τα οποία χρησιμοποιούνται από τρίτους ως χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων χωρίς άδεια του φορέα.

(β) Κινητά

26. Σχετικά με τα κινητά διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει σχετική ενημέρωση του Μητρώου Παγίων ή κάποιου άλλου αρχείου για τον τόπο εγκατάστασης ή για το πρόσωπο που τα χρησιμοποιεί ή είναι υπεύθυνο για αυτά. Τούτο σε συνδυασμό με τις διαπιστωθείσες ελλείψεις σχετικά με την εξατομικευμένη περιγραφή τους στο Μητρώο Παγίων δημιουργεί σοβαρό κίνδυνο απώλειας, κλοπής ή υπεξαίρεσης αυτών. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο αναζητήθηκαν πάγια καταγεγραμμένα στο Μητρώο Παγίων, των οποίων ο φυσικός εντοπισμός δεν κατέστη δυνατός. Ενδεικτικά αναφέρεται περίπτωση δήμου, ο οποίος είχε προμηθευτεί μέσω συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος 400 ποδήλατα για την εξυπηρέτηση των δημοτών. Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν μόνο τα 100 και ο φορέας δεν γνώριζε την τύχη των υπολοίπων.

27. Διαπιστώθηκε, τέλος, ότι ορισμένοι φορείς δεν λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας των κινητών παγίων τους: Εργαλεία και μηχανήματα αποθηκεύονται σε χώρους, οι οποίοι δεν φυλάσσονται ή φυλάσσονται πλημμελώς, είναι προσβάσιμοι σε τρίτους και εκτεθειμένοι στις καιρικές συνθήκες.

IV

Δεν διερευνώνται οι δυνατότητες βέλτιστης αξιοποίησης της περιουσίας των δημοσίων φορέων με αποτέλεσμα να εντοπίζονται πάγια, ιδίως ακίνητα, τα οποία παραμένουν επί μακρόν αναξιοποίητα ή δεν χρησιμοποιούνται για τον σκοπό που προορίζονται.

28. Η ορθή διαχείριση της δημόσιας περιουσίας επιβάλλει στους δημόσιους φορείς να μεριμνούν για την αξιοποίησή της καθόσον αυτή συνιστά μέσο για την επίτευξη των σκοπών δημοσίου συμφέροντος που επιδιώκουν. Η παράλειψη αξιοποίησης συνεπάγεται διενέργεια άσκοπων δαπανών, ενίοτε ιδιαίτερα υψηλών, αποστέρηση δημοσίων πόρων από άλλες δραστηριότητες και ενδεχομένως απομείωση της αξίας του περιουσιακού στοιχείου που παραμένει αναξιοποίητο.

29. Σε 25 από 32 ελεγχόμενους φορείς εντοπίστηκαν κατά τον έλεγχο πάγια στοιχεία, ιδίως ακίνητα, τα οποία παραμένουν επί μακρόν αναξιοποίητα ή δεν αξιοποιούνται για τον σκοπό για τον οποίον προορίζονταν. Ενδεικτικά αναφέρονται τα κατωτέρω παραδείγματα, στα οποία περιλαμβάνονται ακίνητα μεγάλης έκτασης και υψηλής αξίας κτήσης:

Είδος παγίου	Αξίας κτήσης (€)	
Οικόπεδο με οικία	291.024,36 + 121.933,35	Κληρονομία έτους 1990 με τον όρο να στεγαστεί νηπιαγωγείο του δήμου.
Οικόπεδο 1.943 τ.μ.	4.852.336,07€	Παραχωρήθηκε σε δήμο το έτος 1993 για την ανέγερση Πολιτιστικού Κέντρου.
Ανοιχτό κολυμβητήριο	-	Χρησιμοποιείται ως χώρος αποθήκευσης
Οικόπεδο επιφάνειας 1.619τμ.,	712.806,32 €	Το ακίνητο παραμένει αναξιοποίητο από το δήμο για 23 έτη.
Κτίριο-χώρος σφαγείων	199.868,70 € το κτίριο 177.578,03 € αξία προσθήκης.	Παραμένει ημιτελής.
Γεωτεμάχιο	181.398,44 €	Έτος κτήσης: 1985. Παραμένει αναξιοποίητο και αφύλακτο.
Απινιδωτής	1.178 €	Αγοράστηκε το έτος 2019 για να χρησιμοποιηθεί σε αθλητικές εγκαταστάσεις. Παραμένει συσκευασμένο εντός του Δημαρχιακού Μεγάρου

30. Η μη αξιοποίηση των παγίων δύναται να οφείλεται σε πολλούς παράγοντες. Ωστόσο το γεγονός ότι πάγια, και ιδίως εκείνα που αποκτήθηκαν από επαχθή αιτία και για συγκεκριμένο σκοπό, παραμένουν επί μακρόν αναξιοποίητα (πολλές φορές για δεκαετίες όπως φαίνεται στα ανωτέρω παραδείγματα) υποδηλώνει έλλειψη προγραμματισμού ή διερεύνησης, έστω, εναλλακτικών λύσεων για την αξιοποίηση της περιουσίας των δημοσίων φορέων.

V

Πάγια που δεν είναι πλέον λειτουργικά εξακολουθούν να εμφανίζονται στο Μητρώο Παγίων είτε διότι δεν λαμβάνεται απόφαση για την καταστροφή τους είτε διότι ενώ έχουν καταστραφεί δεν διαγράφονται από το Μητρώο Παγίων.

31. Τα ενσώματα πάγια παύουν να αποτελούν στοιχείο του ενεργητικού ενός δημόσιου φορέα και διαγράφονται από το Μητρώο Παγίων όταν εκποιούνται ή διατίθενται με οποιοδήποτε τρόπο ή όταν ολοκληρώνεται η παραγωγική ζωή τους λόγω παλαιότητας, φθοράς ή βλάβης. Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να διασφαλίζουν όχι μόνο την προστασία των παγίων στοιχείων αλλά και την ορθή

διαχείριση όσων εκ των παγίων ολοκληρώνουν τον κύκλο ζωής τους. Πρέπει δε να ενημερώνουν το Μητρώο Παγίων, ώστε να προκύπτει από αυτό η εικόνα της πραγματικής οικονομικής κατάστασης του φορέα και να μην εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις ως στοιχεία του ενεργητικού πάγια τα οποία πλέον δεν υφίστανται ή δεν είναι λειτουργικά.

32. Από τον έλεγχο προέκυψαν ελάχιστες περιπτώσεις εκποίησης ακινήτων από τους ελεγχόμενους φορείς κατά τα τελευταία έτη. Επομένως, το παρόν κεφάλαιο της έκθεσης αναφέρεται αποκλειστικά στα κινητά πάγια.

33. Η ολοκλήρωση της παραγωγικής ζωής ενός παγίου και η ορθή αποτύπωση του γεγονότος αυτού στο Μητρώο Παγίων με την διαγραφή του διασφαλίζεται εφόσον τηρείται η ακόλουθη διαδικασία: (i) Το αρμόδιο όργανο κάθε φορέα²⁰ με αιτιολογημένη απόφασή του και βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων (π.χ. παλαιότητα, βλάβη κλπ) χαρακτηρίζει ένα πάγιο ως μη λειτουργικό. Στην απόφαση αυτή το πάγιο πρέπει να περιγράφεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατή η ταυτοποίησή του και η σύνδεσή του με την αντίστοιχη εγγραφή στο Μητρώο Παγίων. (ii) Η καταστροφή, απόσυρση, ανακύκλωση του παγίου πιστοποιείται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου, στην οποία πρέπει επίσης να περιγράφεται ακριβώς το πάγιο ώστε να είναι δυνατή η συσχέτισή του τόσο με την απόφαση καταστροφής όσο και με την αντίστοιχη εγγραφή στο Μητρώο. (iii) Διαγραφή του παγίου από το Μητρώο Παγίων.

34. Από τον έλεγχο προέκυψε ότι σε 29 από τους 32 ελεγχόμενους φορείς η ανωτέρω διαδικασία δεν τηρείται στο σύνολό της τουλάχιστον για έναν από τους παρακάτω λόγους:

(α) Δεν έχουν συγκροτηθεί οι επιτροπές που είναι αρμόδιες για τη λήψη της απόφασης καταστροφής ή ακόμα και στην περίπτωση που έχουν συγκροτηθεί δεν φροντίζουν να λάβουν τη σχετική απόφαση ώστε να κινηθεί η διαδικασία καταστροφής-απόσυρσης των παγίων. Αυτό έχει ως συνέπεια πάγια που δεν είναι πλέον λειτουργικά για τον φορέα να καταλήγουν στα απορρίμματα ή να στοιβάζονται σε αποθηκευτικούς χώρους ή γκαράζ, όπως διαπιστώθηκε από αυτοψίες των ελεγκτών.

(β) Στο Μητρώο Παγίων δεν ενημερώνεται, ούτε υπάρχει ενεργοποιημένο το πεδίο ενεργό/ανενεργό πάγιο, ώστε ο φορέας να γνωρίζει ποια από τα πάγια που διαθέτει είναι σε λειτουργία και ποια έχουν πλέον ολοκληρώσει την παραγωγική ζωή τους, ώστε να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για την καταστροφή και διαγραφή τους.

(γ) Η απόφαση για την καταστροφή δεν εκτελείται ή δεν προκύπτει ότι εκτελέστηκε καθόσον δεν συντάσσεται από την αρμόδια επιτροπή πρωτόκολλο καταστροφής. Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν περιπτώσεις παγίων π.χ. οχημάτων για τα οποία ενώ έχει ληφθεί απόφαση καταστροφής βρίσκονται ακόμη στο αμαξοστάσιο του δήμου, δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία

²⁰ Για τους στα στο άρθρο 199 παρ. 6 του ν. 3463/2006 (Α'114) ορίζεται : «Αντικείμενα που δεν έχουν καμία αξία καταστρέφονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη επιτροπής, η οποία αποτελείται από τρεις συμβούλους που ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο και από τους οποίους ο ένας προέρχεται από τη μειοψηφία. (...)»

παράδοσης πινακίδων, για κάποια δε εξ αυτών καταβάλλονται τέλη κυκλοφορίας και ασφάλιστρα.

(δ) Η περιγραφή των παγίων στο πρωτόκολλο καταστροφής είναι τόσο γενική ώστε δεν μπορεί τελικά να ταυτοποιηθεί το πάγιο που καταστράφηκε. Το ίδιο ισχύει και για το παραστατικό ανακύκλωσης, στις ελάχιστες περιπτώσεις που αποδεδειγμένα τα άχρηστα πάγια συλλέγονται προς ανακύκλωση. Αναγράφεται π.χ. «ανακυκλώσιμα υλικά περιόδου ... έως ...» χωρίς να εξειδικεύονται τα υλικά.

(ε) Διαπιστώθηκε ότι η διαγραφή από το Μητρώο Παγίων διενεργείται βάσει της απόφασης καταστροφής που λαμβάνεται από τα όργανα του φορέα χωρίς να πιστοποιείται η πραγματική καταστροφή του παγίου με συνέπεια να υπάρχει αυξημένος κίνδυνος διαγραφής παγίων τα οποία δεν έχουν καταστραφεί στην πραγματικότητα.

(στ) Τα κατεστραμμένα πάγια δεν διαγράφονται από το Μητρώο Παγίων. Αυτό οφείλεται ιδίως στην αδυναμία συσχετισμού των παγίων που αναφέρονται στην απόφαση καταστροφής ή στο πρωτόκολλο καταστροφής με τα αναγραφόμενα στο Μητρώο λόγω της γενικής περιγραφής των παγίων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Συμπεράσματα

35. Η περιουσία των δημοσίων φορέων είναι ένα μέσο εκπλήρωσης της δημόσιας αποστολής τους και γι' αυτό τον λόγο αυτοί οφείλουν να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την προστασία και την αξιοποίησή της.

36. Το Μητρώο Παγίων είναι το εργαλείο που διαθέτουν οι δημόσιοι φορείς για την αξιόπιστη καταγραφή των παγίων τους και της αξίας αυτών. Η ορθή τήρηση του Μητρώου Παγίων είναι απαραίτητη προϋπόθεση αφ' ενός για την ορθή παρακολούθηση της περιουσίας των δημοσίων φορέων, την προστασία και αξιοποίησή της και αφ' ετέρου για τη σύνταξη χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και της αξιοπιστίας.

37. Η βασικότερη διαπίστωση του ελέγχου είναι ότι οι δημόσιοι φορείς ενημερώνουν πλημμελώς το Μητρώο Παγίων. Παρατηρηθήκαν ελλείψεις ως προς την πλήρη καταγραφή των παγίων, τα στοιχεία εξατομίκευσης αυτών, την αποτύπωση και επικαιροποίηση της αξίας τους, την υιοθέτηση διαδικασιών καταστροφής ή απόσυρσης όσων από αυτά δεν είναι πλέον λειτουργικά.

38. Η έλλειψη πλήρους, αναλυτικού και ακριβούς Μητρώου Παγίων έχει ως συνέπεια την αδυναμία των δημοσίων φορέων να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή, την αξία, την ακριβή θέση και τη λειτουργική κατάσταση των παγίων περιουσιακών στοιχείων τους και τελικά την πραγματική εικόνα της περιουσίας τους. Η αδυναμία, όμως, αυτή δημιουργεί κινδύνους για την αποτελεσματική προστασία της, οι οποίοι, όπως κατέδειξε ο έλεγχος δεν είναι μόνο θεωρητικοί.

Συστάσεις

39. Σύσταση πρώτη: Συστήνεται στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία δεν διαθέτουν Μητρώο Παγίων να προβούν στην απογραφή και αποτίμηση της ακίνητης και κινητής περιουσίας τους και στην κατάρτιση του σχετικού μητρώου στο οποίο θα αναγράφονται τα στοιχεία που απαιτούνται από τις κείμενες διατάξεις ώστε να είναι δυνατή η εξατομίκευση του παγίου και η παρακολούθηση αυτού και της αξίας του.

40. Σύσταση δεύτερη: Συστήνεται σε όσα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου διαθέτουν ήδη Μητρώο Παγίων και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να προβούν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου: α) να συμπεριλάβουν στο υπάρχον μητρώο το σύνολο της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους προβαίνοντας, μεταξύ άλλων στις αναγκαίες διασταυρώσεις μεταξύ του μητρώου και άλλων επίσημων καταστάσεων που τηρούν. β) Να συμπληρώσουν το μητρώο με τα ελλείποντα στοιχεία για την εξατομίκευση των παγίων. γ) Να προβούν στην αποτίμηση και επικαιροποίηση της αξίας του συνόλου των παγίων τους και στον έλεγχο των εγγραφών ώστε τυχόν βελτιώσεις να προσαυξήσουν ανάλογα το πάγιο το οποίο αφορούν.

41. Σύσταση τρίτη: Συστήνεται στους δημόσιους φορείς να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να διασφαλίσουν τα εμπράγματα δικαιώματά τους επί της ακίνητης περιουσίας τους και να υιοθετήσουν μηχανισμό παρακολούθησης των κινητών παγίων.

42. Σύσταση τέταρτη: Συστήνεται στους δημόσιους φορείς να προβούν στην καταγραφή των παγίων που παραμένουν επί μακρόν αναξιοποίητα και να εκπονήσουν σχέδιο βέλτιστης αξιοποίησής τους.

43. Σύσταση πέμπτη: Συστήνεται στους δημόσιους φορείς να προβούν στην καταγραφή και καταστροφή των παγίων στοιχείων που δεν είναι πλέον λειτουργικά και να ολοκληρώσουν τις σχετικές διαδικασίες που εκκρεμούν, λαμβάνοντας μέριμνα όπως οι διαδικασίες αυτές διενεργηθούν με τον φιλικότερο προς το περιβάλλον τρόπο, και να αποτυπώσουν τις μεταβολές αυτές στο Μητρώο Παγίων.

44. Σύσταση έκτη: Συστήνεται στους δημόσιους φορείς, οι αποφάσεις καταστροφής των παγίων να περιλαμβάνουν τα στοιχεία του παγίου τα οποία καθιστούν εφικτή την ταυτοποίηση με συγκεκριμένο κωδικό του Μητρώου Παγίων.

45. Σύσταση έβδομη: Συστήνεται στο Υπουργείο Εσωτερικών και στην ΚΕΔΕ σε συνεργασία με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να φροντίσουν για τη βελτίωση του συστήματος τήρησης του Μητρώου Παγίων από τους τελευταίους.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε από τις Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου Τομέα Αγροτικής Ανάπτυξης (1^η), Τομέα Δικαιοσύνης, Τομέα Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (3^η), Τομέα Εσωτερικών και Προστασίας του Πολίτη (1^η), Τομέα Μεταφορών και Περιβάλλοντος (2^η), Τομέα Παιδείας (4^η), Τομέα Υγείας (6^η) ΟΤΑ IV και VI, Τομέα Μακεδονίας-Θράκης (Υπ. Εσωτερικών) και Περιφερειακών Ενοτήτων Αιτωλοακαρνανίας, Αργολίδας, Άρτας, Δράμας, Έβρου, Θεσπρωτίας, Καβάλας, Καρδίτσας, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας, Λευκάδας, Μεσσηνίας, Ροδόπης, Φλώρινας, Χαλκιδικής.

Η παρούσα έκθεση συντάχθηκε από τη Σύμβουλο Βιργινία Σκεύη, μέλος του Τμήματος Ελέγχων Ι, με την επικουρία των υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου Ειρήνης Πούλου και Βάιου Παντίδου, βάσει των επιμέρους εκθέσεων που συνέταξαν οι ανωτέρω Υπηρεσίες.

Υιοθετήθηκε σε σχέδιο κατά την από 3.3.2022 Συνεδρίαση του Τμήματος Ελέγχων Ι και διαβιβάστηκε στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών, στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος και στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

Οι απόψεις της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος περιήλθαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 28.3.2022 με το 964-2022/28.3.2022 έγγραφο του Προέδρου της (Παράρτημα Ι).

Οι απόψεις της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας περιήλθαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 17.3.2022 με το 6781/17.3.2022 έγγραφο του Διοικητή της (Παράρτημα ΙΙ).

Η τελική έκθεση συζητήθηκε ενώπιον του Τμήματος Ελέγχων Ι, αποτελούμενου από τους Ιωάννη Σαρμά, Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Τμήματος, Βιργινία Σκεύη και Κωνσταντίνο Εφεντάκη, Συμβούλους, Ειρήνη Λιάσκα και Νικόλαο Σπανάκη, Παρέδρους, και εγκρίθηκε κατά την από 4.4.2022 Συνεδρίαση του Τμήματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κ. Ε. Δ. Ε.
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 964_2022
ΗΜΕΡ.: 28/3/2022

Προς
Κο Ιωάννη Δ. Σαρμά
Πρόεδρο ΕΛΣΥΝ

Θέμα: «ΑΠΑΝΤΗΣΗ Κ.Ε.Δ.Ε. ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ Ι ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΠΑΓΙΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ
ΟΤΑ»

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Σε απάντηση του υπ' αριθ. πρωτ. 13570/11.3.22 εγγράφου σας, με το οποίο μας διαβιβάσθηκε το σχέδιο Εκθέσεως Ελέγχου του Δικαστηρίου Σας με τίτλο: «Προστατεύονται δεόντως τα πάγια περιουσιακά στοιχεία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου μέσω του Μητρώου Παγίων» και ζητείται η άποψη της ΚΕΔΕ επί των ζητημάτων, που άπτονται των αρμοδιοτήτων της, επισημαίνονται τα εξής:

Στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υπάγονται άνω των 2.000 οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ΟΤΑ και νομικών προσώπων τους (ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Κοινοφελείς Επιχειρήσεις και Επιχειρήσεις Α.Ε.).

Η έλλειψη προσωπικού στους ΟΤΑ είναι μία από τις μεγαλύτερες αδυναμίες, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει αποτελεσματική διαχείριση των απαιτήσεων που αφορούν την δημοσιονομική πειθαρχία.

Το υπηρετούν προσωπικό στις περισσότερες των περιπτώσεων είναι αριθμητικά ανεπαρκές, με εξαίρεση ίσως μεγάλους ΟΤΑ, με αποτέλεσμα, όπως είναι γνωστό, να υπάρχει αδυναμία κάλυψης όλων των πεδίων των δραστηριοτήτων και αρμοδιοτήτων αυτών, συμπεριλαμβανομένων και των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην Έκθεση. Σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχει καν προσωπικό στα νομικά πρόσωπα και οι οποιοσδήποτε ενέργειες γίνονται από υπαλλήλους των οικείων ΟΤΑ με παράλληλα καθήκοντα, αποσπάσεις κλπ.

Αυτά είναι γνωστά καθώς αποτελούν πάγιο αίτημα των δήμων, διὰ της ΚΕΔΕ, τόσο οι προσλήψεις προσωπικού όσο και η ρύθμιση των θεμάτων της κινητικότητας, μέσα από την οποία έχει γίνει αφαίμαξη και του ελάχιστου προσωπικού που υπηρετούσε στους δήμους.

Παρ' όλ' αυτά η τήρηση του μητρώου παγίων και γενικά της περιουσίας των δήμων και νομικών τους προσώπων εφαρμόζεται, με κάποιες ίσως ελλείψεις ή μη επικαιροποίηση στοιχείων, λόγω των ανωτέρω αναφερομένων θεμάτων προσωπικού.

Πέραν όμως της αρχικής μας επισήμανσης, περί έλλειψης προσωπικού υπάρχουν μία σειρά από δυσχέρειες οι οποίες δε διευκολύνουν την αποτελεσματική τήρηση του Μητρώου παγίων.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

1. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ

Η τήρηση του μητρώου παγίων γίνεται συνδυαστικά και δεν αφορά αρμοδιότητα ενός προσώπου, ο οποίος συνήθως είναι ο λογιστής ή, ελλείψει αυτού, κάποιος εξωτερικός συνεργάτης. Συγκεκριμένα όταν παραλαμβάνεται ένα προϊόν από το φορέα, το αντίστοιχο τιμολόγιο καταλήγει συνήθως στο αρμόδιο τμήμα προμηθειών ή λογιστήριο, όπου χαρακτηρίζεται από κάποιον αρμόδιο προς τούτο υπάλληλο, ως πάγιο ή έξοδο. Στη συνέχεια πρέπει να καταχωρηθεί στην οικονομική εφαρμογή αναλυτικά, ώστε να υπάρχει διαθέσιμη η πληροφορία. Στη συνέχεια θα πρέπει ο αρμόδιος λογιστής, λαμβάνοντας τα δεδομένα, να καταχωρήσει στο μητρώο παγίων το εν λόγω πάγιο, λαμβάνοντας υπόψη την αρχική καταχώρηση του λογιστηρίου και να κάνει και τις εγγραφές στο διπλογραφικό σύστημα.

Για την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας απαιτείται εξειδικευμένο και ικανό σε αριθμό προσωπικό ή περαιτέρω εκπαίδευση των αρμοδίων υπαλλήλων στο διαχωρισμό και χαρακτηρισμό των παγίων του φορέα, που μπορεί να είναι εφικτό σε δήμους, όπου υπάρχει προσωπικό αλλά ανέφικτο στα νομικά πρόσωπα.

2. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ

Στην Έκθεση αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι δεν υπάρχουν ή δεν τηρούνται επαρκώς οι διαδρομές των παγίων και δεν είναι δυνατός ο έλεγχος με τα σχετικά πρωτόκολλα καταστροφής. Επισημαίνεται ότι το βασικότερο πρόβλημα για την παρακολούθηση των παγίων είναι η έλλειψη οργανωμένης αποθήκης με φυσικό χώρο και αποθηκάριο. Απαιτείται οποιοδήποτε πάγιο εισέρχεται στο φορέα να χρεώνεται και να αποχρεώνεται σε υπαλλήλους, ανάλογα με τις ανάγκες των υπηρεσιών τους. Κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατό και δεν υπάρχει ούτε στους πιο οργανωμένους ΟΤΑ της χώρας, λόγω έλλειψης προσωπικού

αλλά και φυσικών χώρων. Επιπλέον για να υπάρχει μία προσέγγιση στην πραγματικότητα, όσο αφορά στα πάγια που τηρούνται στο μητρώο παγίων και αυτά που πραγματικά υπάρχουν, θα πρέπει να διενεργείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα απογραφή παγίων - αποθεμάτων, διαδικασία που, εκτός των δήμων και κάποιων μεγάλων ΝΠΔΔ, δεν είναι εφικτό να γίνει λόγω έλλειψης προσωπικού.

3. ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Μεγάλο πρόβλημα αποτελεί για τους ΟΤΑ αλλά και για όλους τους φορείς του Δημοσίου, η καταγραφή και ταυτοποίηση των ακινήτων που υπάρχουν στην κατοχή τους. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η καταγραφή τους γινόταν παλαιότερα με ελλιπή στοιχεία, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ταύτιση του Ε9 του φορέα με το μητρώο παγίων καθώς δεν υπήρχαν επίσημοι τίτλοι ιδιοκτησίας, στους οποίους να αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία ή δεν ήταν διαθέσιμοι στις υπηρεσίες. Αυτό επιτυγχάνεται μόνο με την ανάθεσή σε δικηγόρους και συμβολαιογράφους, που μπορούν να πιστοποιήσουν το σύνολο της ακίνητης περιουσίας και να εκδώσουν τίτλους ιδιοκτησίας, όπου δεν υπάρχουν και, σε δεύτερο χρόνο, οι υπηρεσίες των δημοσίων φορέων να προσαρμόσουν τα δεδομένα στις ανάλογες πλατφόρμες.

4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

- Πρόβλεψη στους ΟΕΥ ξεχωριστής οργανικής μονάδας σε κάθε Δήμο, με αποκλειστικό αντικείμενο την διαχείριση των πάγιων, με την ανάλογη στελέχωση σε προσωπικό

- Εκπαίδευση του προσωπικού

- Προσαρμογή - επικαιροποίηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, ενδεχομένως με περαιτέρω απλούστευση των διαδικασιών, στις νέες - διαμορφωθείσες συνθήκες στην δημόσια διοίκηση και δη στην Τοπική αυτοδιοίκηση. Θα πρέπει να αντιληφθούν και οι ελεγκτικές αρχές ότι τα οργανογράμματα των φορέων του δημόσιου τομέα την τελευταία 20ετία έχουν συρρικνωθεί στις δημοσιονομικές απαιτήσεις για μείωση του προσωπικού, χωρίς όμως να έχει μειωθεί καμία αρμοδιότητά τους. Αντιθέτως, προστίθενται καθημερινά κι άλλες ή ανακαλύπτονται από τους ελέγχους οι παρεκκλίσεις οι οποίες και θα πρέπει να θεραπεύονται πάραυτα.

Είναι τεράστιος ο όγκος των παγίων που θα πρέπει να διαχειριστεί στην καθημερινότητά του ένας Δήμος και εάν θέλουμε να τηρήσουμε κατά γράμμα την κείμενη νομοθεσία τότε οι παραπάνω διαπιστώσεις είναι συνθήκες αναγκαίες.

Συνεπώς στελέχωση των Δήμων, πρόβλεψη οργανικών θέσεων στους ΟΕΥ και επανεξέταση - εναρμόνιση και απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των φορέων του Δημοσίου και δη των ΟΤΑ, είναι παράγοντες που θα βελτιώσουν τη λειτουργία των Δήμων.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση,

Δημήτρης Παπαστεργίου
Δήμαρχος Τρικκαίων

 PAPASTERGIOU DIMITRIOS
2022-03-28 17:20:56

Πρόεδρος Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Αθήνα, 17 Μαρτίου 2022
Αριθμ. Πρωτ.: 6781

Ταχ. Δ/ση : Λένορμαν 195 και Αμφιαράου
Τ.Κ. : 104 42, Αθήνα
Τηλέφωνο : 213 2129 883, 884
e-mail : info@aead.gr

Προς:
Τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού
Συνεδρίου
Κύριο Ιωάννη Δ. Σαρμά
(μέσω e-mail:
couraudi@otenet.gr)

Θέμα: «Παρατηρήσεις επί της Έκθεσης Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς την τήρηση του Μητρώου Παγίων των Ν.Π.Δ.Δ.»

Σχετ.: Το υπ' αριθ. πρωτ. 13569/11.03.2022 έγγραφο του ΕλΣυν (Α.Π. Ε.Α.Δ. 6781/11.03.2022)

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα, αναφορικά με την τήρηση του Μητρώου Παγίων των Ν.Π.Δ.Δ.

Ι. Τομέας Ο.Τ.Α. (α' και β' βαθμού), Αποκεντρωμένης Διοίκησης και Μετανάστευσης - Ιθαγένειας

Α. Κινητά

Οι Δήμοι δεν προβαίνουν στις αναγκαίες νομικές ή υλικές ενέργειες για τη διαφύλαξη των παγίων τους με συνέπεια να εντοπίζονται περιπτώσεις απώλειας ή φθοράς για τα κινητά.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει διενεργήσει ελέγχους σε Δήμους όσον αφορά τη βέλτιστη διαχείριση των κινητών τους (οχήματα).

Από τους διενεργηθέντες ελέγχους, προκύπτει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο Λογαριασμός 13 (και 12) του Μητρώου Παγίων δεν συμφωνεί ως προς τον συνολικό στόλο του Δήμου με τις καταστάσεις του Αναλυτικού Μητρώου Οχημάτων και μηχανημάτων έργου που τηρεί το Γραφείο Κίνησης, Συντήρησης και Επισκευών οχημάτων του Δήμου.

Η διαχρονική πλημμελής άσκηση των αρμοδιοτήτων απογραφής και διαχείρισης του μηχανοκίνητου στόλου και οι σοβαρές παραλείψεις οφειλόμενων ενεργειών για την απόληψη οικονομικών υποχρεώσεων που απορρέουν από την κτήση και χρήση ενός οχήματος ή μηχανήματος έργου, έχουν σαν συνέπεια τη σημαντική οικονομική επιβάρυνση Δήμων, επί σειρά ετών, για πληρωμές ασφαλιστρών και τελών κυκλοφορίας και χρήσης για πλήθος οχημάτων και μηχανημάτων έργου, τα οποία είτε έχουν απολεσθεί, είτε είναι επί μακρόν παροπλισμένα είτε έχουν ολοκληρωθεί πλημμελώς οι διαδικασίες απόσυρσής τους.

Επίσης, διαπιστώθηκε ότι Δήμος δεν προέβη σε καμία ενέργεια για την είσπραξη συνολικού ποσού ενενήντα μία χιλιάδων επτακοσίων εξήντα εννέα ευρώ και ενενήντα τριών λεπτών (91.769,93€), το οποίο αφορά σε εκκαθαρισμένες πωλήσεις μέχρι το 2011 από τον ΟΔΔΥ ΑΕ, με δυνατότητα είσπραξης έως την 31^η Δεκεμβρίου του 2016, με συνέπεια την παραγραφή της αξίωσης με τη ζημία να ανέρχεται για τον Δήμο στο αυτό ποσό, ήτοι στα 91.769,93€.

Σε άλλη περίπτωση, Δήμος παρέδωσε οχήματα σε ιδιωτικό κέντρο ανακύκλωσης, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων περί απόσυρσης κρατικών οχημάτων.

Σε μία περίπτωση, διαπιστώθηκε η μη νόμιμη πώληση οχημάτων Δήμου με τη συνέργεια υπαλλήλων σε ιδιώτες με σκοπό τη διάλυσή τους και την εκποίηση τους ως scrap.

B. Ακίνητα

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει διενεργήσει έλεγχο σε Δήμους αναφορικά με τη βέλτιστη αξιοποίηση της περιουσίας τους, όσον αφορά την είσπραξη των μισθωμάτων από τη εκμίσθωσή τους.

Διαπιστώθηκε σχεδόν στο σύνολο των Δήμων ότι δεν προβαίνουν στις αναγκαίες νομικές ενέργειες, με συνέπεια να εντοπίζονται περιπτώσεις μη καταβολής μισθωμάτων που έχουν σαν συνέπεια τη σημαντική οικονομική επιβάρυνση Δήμων, επί σειρά ετών.

Τα αρμόδια όργανα των Δήμων παραλείπουν να προβούν σε ενέργειες για τη συστηματική παρακολούθηση των μισθωτικών σχέσεων, με αποτέλεσμα τη σιωπηρή παράτασή τους και την παραμονή των μισθωτών στο μίσθιο, αν και οι προαναφερόμενοι για πολλά έτη έχουν διακόψει την καταβολή των μισθωμάτων στον Δήμο, από την πλευρά δε των Δήμων διαπιστώνεται ή η καθυστερημένη βεβαίωση των οφειλών ή η μη βεβαίωσή τους. Επίσης, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα αρμόδια όργανα των Δήμων δεν μεριμνούν για τη λήψη από τις οικείες Δ.Ο.Υ. του μέτρου της δέσμευσης χορήγησης στους οφειλότες του αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας.

II. Τομέας Παιδείας, Έρευνας - Τεχνολογίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού

Για το αντικείμενο του θέματος, η μόνη παρατήρηση του Τομέα μας είναι ότι οι διαχειριστικοί έλεγχοί μας σε αθλητικούς φορείς (Ν.Π.Δ.Δ.) επιβεβαιώνουν το εύρημα του ΕΛΣυν ότι δεν ετηρείτο το μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων και δεν ασκούσαν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες οι αρμοδιότητες παρακολούθησης της περιουσιακής κατάστασης του φορέα.

III. Τομέας Υγείας και Πρόνοιας

Από τους ελέγχους που έχουν διενεργηθεί σε Ν.Π.Δ.Δ. αρμοδιότητας του Τομέα (κυρίως προνοιακά), σε αρκετές περιπτώσεις διαπιστώθηκε ελλιπής καταγραφή των παγίων, καθώς και ελλείψεις και σφάλματα στην περιγραφή αυτών (π.χ. ακριβής θέση και όρια ακινήτων), γεγονός που καθιστά δυσχερή την ταυτοποίησή τους. Επίσης, διαπιστώθηκε αφενός απουσία ή πλημμελής έλεγχος και παρακολούθηση της ακίνητης περιουσίας τους, με συνέπεια τη μη διασφάλιση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων τους επί των ακινήτων και αφετέρου μη λήψη κατάλληλων μέτρων αξιοποίησης της περιουσίας τους.

Όσον αφορά στην κινητή περιουσία, προέκυψε, σε κάποιες περιπτώσεις, μη λήψη των κατάλληλων μέτρων προστασίας των κινητών παγίων.

Θεωρούμε ότι η ύπαρξη αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στα Ν.Π.Δ.Δ., μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την ορθή καταγραφή και εποπτεία των παγίων στοιχείων και τη λήψη των απαραίτητων μέτρων προστασίας και αξιοποίησης της περιουσίας τους.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ANGELOS BINIS
17.03.2022 15:05

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΙΝΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Επικεφαλής Μονάδας Επιθεωρήσεων και
Ελέγχων της Ε.Α.Δ.
(alexandra.rogakou@aead.gr)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

Γραφείο Διοικητή Ε.Α.Δ. (info@aead.gr)